

Teir norðurlendsku mentamálaráðharrarnir staddir í Múrinum í Kirkjubø hóskeveldið, tá Páll Patursson, bóndi, greiddi teimum frá hesum søguliga plássinum

Mynd: Jan Müller

Stórt framstig fyri føroyska mentan og gransking

– Tað er Danmark til heiðurs at gera avtalur við lond, sum enn eru, ella sum áður hava verið í ríkinum, um avhending av forn lutum og skjølum eitt nú við Íslandi, Noregi og Grønlandi, segði Signar á Brúnni, landsstýrismaður á samkomu fyri norðurlendsku mentamálaráðharrunum í sambandi við avtaluna um Kirkjubørstólarnar

Tað, sum er hent her í dag er ein stór og gleðilig hending. Avtalan, sum vit júst hava undirskrivað, er eitt stórt framstig fyri føroyska mentan og gransking. Eg vil tí fyrsta takka øllum teimum, ið hava gjørt eitt stórt arbeiði fyri at vit kundu koma á mál. Eg vil fegin takka danskum og føroyskum embætisfólkum, ið her hava gjørt eitt gott fakligt arbeiði. Og eg vil takka danska mentamálaráðharranum fyri góðan vilja og gott samstarv, nú vit at enda eru komin á mál við hesum týðningarmikla spurningi.

Tað hevur tikið drúgvu tíð, frá tí at landsstýrið og danska stjórnin í 1977 samdust um, at Kirkjubørstólarnir skuldu latast forminissavninum í varðveitslu, til vit í dag kundu skrivað undir hesa avtalu. Avtalan snýr seg um mangt annað enn

Kirkjubørstólarnar. Hon merkir, at ein hópur av sera virðismiklum føroyskum forngrípum í Danmark kunnu verða latnar føroysku tjóðini til ognar.

Føroysk og dansk savnsfólk fara nú undir at gjøgnumganga føroysku gripirnar á danska tjóðsavninum við tí í hyggju at byta savnslutirnar við fyrilíu fyri bæði føroyska mentanararvinum, felags søguni og danskari savnsøgu. Eg ivist ikki í, at til ber at koma á mál í sama positiva samstarvsanda, sum avtalan er gjord í.

Orsakað av einum mívísnum savningararbeiði í 19. öld vórðu virðismiklir føroyskir forngríp ir í stórum tali savnaðir og fluttir til varðveitslu í Danmark. Hetta hendi, meðan einki forminissavn var í Føroyum, og tí ber til at siga, at gripirnir á hendan hátt mangan vórðu bjargaðir.

Men gripirnir eru partur

av føroyska mentanararvinum. Tað er tí týðningarmikið fyri okkum sum tjóð, at gripirnir verða varðveittir í Føroyum. Her kunnu teir gerast ein natúrligur partur av okkara framsýningum á forminissavninum. Her kunnu føroyskir granskarar lættari sleppa fram at greina og lýsa teir í einum stórra síðgulgum høpi. Hetta er ein orsök til, at tað er okkara mentanarpolitikkur at fáa aftur til Føroya sum mest av teimum mentanargripum, sum eru í varðveitslu uttanlands.

Flestu lond í heiminum í dag syta fyri at lata aftur mentanargripir, ið eru keyptir ella fluttir burtur úr øðrum landi. Altjóðasamfelagið hevur arbeitt nógv við hesum spurningi, men lítið er komið burturúr. Lond, sum í fortíðini hava savnað virðismiklir mentanargripir aftur seg

við at lata hesar gripir fara aftur, har teir av røttum hoyra heima.

Tað er tí Danmark til heiðurs at gera avtalur við lond, sum enn eru, ella sum áður hava verið í ríkinum, um avhending av forn lutum og skjølum eitt nú við Íslandi, Noregi og Grønlandi.

Tað er okkara politikkur, at føroyskir mentanargripir uttanlanda eiga so vítt møguligt at verða fluttir aftur til Føroya. Við stórarí vølvid frá svenska ríkisdegnum og svensku stjórnini tóku vit eitt týðandi stig við Kongsbókini. Vit hava nú í semju við danska mentamálaráðið og tjóðminissavnið tikið næsta stigið. Vónandi gongur ikki alt ov long tíð, til vit fara at taka triðja stig móti eini avtalu um føroysk skjøl og handrit í Danmark. Arbeitt verður við hesum máli, og arbeiddi gongur væl.

Ætlan samgongunnar miðjar ímóti í sátt og semju við Danmark at fremja stórar broytingar í ríkisrættarligu viðurskiptum Føroya. Hetta setur stór krøv til okkara ábyrgdarkenslu mótegis okkara mentanararvi. Mentanararvinur hevur stóran týðning fyri okkara samleika sum tjóð.

Tað er tí ein hin fremsta uppgávan hjá myndugleikum í einum Føroyum við fullveldi at røkja mentanararvin væl og virðiliga. Hetta fer at kosta – men tað fer at kosta uppáftur meira ikki at átaka sær hesa ábyrgd. Tá hevur tú einki at flyggja uttan ta tómu tægu, sum Heðin Brú so væl lýsir týðningin av at røkja mentanararvin.

At enda skal eg landsstýrisins vegna bera fram ynski um, at tað samstarv millum forminissavnið og tjóðminissavnið, ið

her er byrjað fver at vognast væl og verður til gleði og gagns fyri báðar partar. Eisini vóni eg, at henda avtala, verður ein partur av einum úrslitaríkum komandi mentanarsamstarvi millum báðar tjóðimar.

At enda skal eg enn einaferð takka øllum, ráðharra eins og embætisfólki, sum hava medvirkað til hesa sera góðu loysn og ynskja alt tað besta fyri báðar tjóðir í framtíðini.